

Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistys ry Toimintasuunnitelma 2019

Yhdistys edistää toiminnallaan luonnon- ja ympäristönsuojelua Oulussa ja pyrkii vahvistamaan kaupunkilaisten luontosuhdetta ja ympäristötuntemusta. Yhdistys osallistuu mahdollisuuksien mukaan Suomen luonnonsuojeluliiton ja sen Pohjois-Pohjanmaan piirin kampanjoihin ja tapahtumiin. Toimintamuotoja ovat jäsenille ja yleisölle tarkoitetut retket ja tapahtumat, sekä mahdollisesti kurssit ja opintopiirit. Viranomaisille toimitetaan kirjallisia kannanottoja merkittävästi luontoon vaikuttavista kaavoista ja muista hankkeista sekä tarvittaessa valitetaan päätöksistä.

Yhdistykseen pyritään saamaan uusia aktiivitoimijoita. Uudet tulijat otetaan avoimesti mukaan ja kartoitetaan, mitä he haluaisivat tehdä yhdistyksen hyväksi. Kuka tahansa saa ideoida ja toteuttaa haluamaansa toimintaa. Jos toiminta edellyttää rahavaroja yhdistykseltä, rahaa kysytään hallitukselta.

Olenainen osa kaikkea toimintaa on jäsenhankinta ja toimijavärväminen. Haetaan toimijoita ja tekijöitä myös aktiivitoimijoiden ulkopuolelta. Koetetaan saada toimijoiden joukosta tai ulkopuolelta henkilöitä kaupungin kaavoituksen, viheralueiden suunnittelun ja tapahtumien seurantaan.

Toimintaa

Metsiensuojelu

Suomen luonnonsuojeluliitto jatkaa metsäteemaa vuonna 2019. Vuonna 2018 toteutettu nimienkeruukampanja kansalaisaloitteeseen avohakkuista luopumiseksi valtioneuvostolla saa jatkoa vuonna 2019, kun aloite luovutetaan uudelle keväällä valittavalle eduskunnalle. Teemaa voidaan pitää esillä vaalien alla ja nostaa metsien monimuotoisuus sekä hiilinielu- ja ilmastoasiat keskusteluun. Tulevan vuoden aikana Oulun yhdistys tuo esille metsien merkitystä toiminnassaan ja pyrkii edistämään metsiensuojelua omalla toimialueellaan. Työsarkaa riittää, sillä Lapin eteläpuolisella alueella vain 2% metsämaasta on suojeltu, kun tutkijoiden esittämä tavoite on 17%, jotta lajiston uhanalaistuminen saataisiin pysäytettyä. Metso-suojeluohjelmaa on jatkettu 2025 asti ja sen puitteissa voidaan metsiä myös suojella. Toivottavasti myös rahoitusta löytyy tähän, sillä muutamana vuonna toteutusrahaa on ollut melko niukasti.

Vuoden aikana seurataan metsänkäsittelytoimia kaupungin alueella, erityisesti Oulun kaupungin omistamissa metsissä. Retkeilyn ja paikallistuntemuksen kartuttamisen avulla voidaan esittää kaupungille joidenkin säilyttämisen arvoisten metsien rauhoittamista, ennen kuin ne joutuvat käsitellyiksi.

Jatketaan mahdollisuuksien mukaan Metso-suojeluun soveltuvien alueiden kartoitusretkiä. Joitakin vuosia sitten toteutettu kartoitustyö innosti noin 10 toimijaa metsiensuojelutyöhön ja työn tuloksena muutamia kohteita saatiin suojelun piiriinkin. Oulun lähiseutu n. 70 km säteellä ehdittiin jo käydä läpi, joten aluetta tulisi jatkossa laajentaa.

Järjestetään vuoden aikana yleisötilaisuus metsien monimuotoisuusasioista ja jatkuvasta

kasvatuksesta esimerkiksi pääkirjaston Pakkalan salissa. Myös Sanginjoen ulkometsän talousosan hoitokäytännöt voivat olla keskustelun teemana. Olisi tärkeää tuoda esille myös toista näkökulmaa, koska kaupungin metsäosasto tuo esille vain metsien taloudellista hyödyntämistä ja monimuotoisuus-, virkistys- ym. puolet ovat jääneet lähes huomiotta.

Sanginjoen ulkometsä ja Loppulan toiminta

Sanginjoen ulkometsän suojelun puolesta on tehty työtä jo vuodesta 2004, jolloin jätettiin aloite sen suojelemiseksi. Suojelukampanjan aikana on ollut lukuisia käännteitä. Kesällä 2016 tarjoutui luontojärjestöille mahdollisuus vuokrata entinen metsänvartijantalo Loppula luontoharrastustoiminnan tukikohtaksi. Toiminta jatkui vilkkaana puolen vuoden ajan vuonna 2017 sekä 5 kuukauden ajan vuonna 2018.

Koska palaute Loppulan toiminnasta on ollut positiivista, tarkoitus on jatkaa luontokahvila- ja retkitoimintaa siellä myös vuonna 2019. Mikäli mahdollista, yhdistys haluaa solmia kaupungin kanssa pitempiaikaisen vuokrasopimuksen. Loppulan kehittämiseksi yhteisöllisenä luontotalona perustettiin keväällä 2018 Loppulan ystävät. Se on vapaaehtoisjoukko, joka pyörittää Loppulan toimintaa ja tiedottaa sitä koskevista asioista Facebookissa. Sivuilla on noin 300 tykkääjää. Loppulan toiminnan kehittämiseksi haetaan alkuvuoden 2019 aikana uusia yhteistyökumppaneita ja rahoitusta toimintaan. Talvella talolla järjestetään tapahtumia satunnaisesti viikonloppuina, esim. latukahvila hiihtolomaviikolla ja pääsiäistapahtuma. Kesäkaudella kahvilaa pidetään auki säännöllisesti viikonloppuisin ja mahdollisesti keskikesällä joka päivä. Kahvilan pitoon haetaan mahdollisesti henkilöä työllistämistuen kautta. Ulkometsän uusia ulkoilureittejä kehitellään ja samalla tutustutetaan ihmisiä alueeseen laajemmin.

Sanginjoen ulkometsän suojelu eteni vuonna 2018 kun valtuusto hyväksyi 1124 ha suojelun. Päätöksestä valitti tietty taho, mutta odotettavissa on, että valitukset eivät mene läpi ja suojelu toteutuu muutaman vuoden sisällä. Pyritään vaikuttamaan siihen, että talouskäyttöön jäävällä osalla metsänhoitotoimet olisivat kestäviä ja virkistyskäyttöä tukevia.

Ilmastotyö

Ilmastonmuutoksen hillitseminen on noussut yhä tärkeämmäksi asiaksi jokaiselle ihmiselle, kunnalle sekä valtiolle, niin myös luonnonsuojeluyhdistyksille. Myös päättäjät ovat heränneet paremmin asialle. Meidän kannattaa pitää asiaa esillä, haastaa Oulun päättäjiä ja yrityksiä, mutta antaa myös kansalaisille vinkkejä vähähiilisempään elämäntapaan erilaisilla tempauksilla, tapahtumilla ja viestinnällä. Ilmastonmuutoksen torjunta on nostettu myös Luonnonsuojeluliiton vaaliteemaksi vuonna 2019. Liiton tavoite on, että Suomi vähentää ilmastopäästöjä 60% vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeksi on asetettu myös, että haitalliset energiatuet poistetaan ja kielletään kivihiihi ja turve vuoteen 2025 mennessä. Tässä riittää Oulussa haastetta, sillä uusia turvesoita avataan edelleen ja polttoturpeen käyttöä aiotaan jatkaa vielä pitkään laskevasta trendistä huolimatta.

Kampanjointi ja jäsenhankinta

Järjestämiemme retkien ja tapahtumien lisäksi on tärkeää jalkautua sinne, missä ihmiset liikkuvat: keskustella luontoon ja luonnonsuojeluun liittyvistä asioista sekä toivottaa ihmiset tervetulleiksi yhdistyksen toimintaan. Kampanjointia ja jäsenhankintaa tehdään tulevanakin vuonna myös erilaisissa tapahtumissa Oulun alueella, kuten esimerkiksi tori- ja puistotapahtumissa, festivaaleilla

ja Taiteiden yössä. Esillä pidettäviä asioita ovat mm. Luonnonsuojeluliiton metsä- ja ilmastotavoitteet. Tapahtumissa ihmisiä jututetaan, heille jaetaan esitteitä ja jäsenlehtiä sekä mahdollisesti kerätään allekirjoituksia johonkin, kuten vuonna 2018 kerättiin runsaasti nimiä Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteeseen. Tätä työtä voidaan tehdä feissaushenkisemmin myös jonkin tapahtuman, johon ei itse osallistuta, likeisyydessä, tai kokonaan ilman erillisiä tapahtumiakin, kuten tehtiin eri puolilla Oulua myös vuonna 2018.

Järjestetään joskus myös yleisölle avoimia vapaamuotoisia peli-iltoja tai muita rentohenkisiä iltamia. Näiden iltamien tarkoituksena on sekä pitää hauskaa yhdessä että antaa ihmisille mahdollisuus tutustua yhdistyksen aktiiveihin ja sitä kautta ehkä toimintaan. Syksyllä 2018 pidettiin tällainen, silloin pelattiin puistossa Mölökkyä.

Tutkitaan myös muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ja aktiivitoimijoiden löytämiseksi. Tärkeätä olisi luoda ihmisille tunne, että yhdistyksen toimintaan voi kuka tahansa luonnosta kiinnostunut tulla mukaan juuri omalla tavallaan ja oman aikansa puitteissa, kuitenkin sitoutuen yhteiseen tavoitteeseen.

Retkikerho ja luontoharrastustoiminta

Pyrimme yhdessä retkikerholaisten kanssa aktivoimaan Retkikerhoa, saamaan retkikerholaiset järjestämään lisää retkiä ja käynnistämään lisää harrastepiirejä. Selvitämme, mitkä seikat ovat aktiivisen toiminnan esteitä ja pyrimme löytämään uusia, kiinnostavia yhdessäolon muotoja. Retkikerho on ainutlaatuinen, lähes 500 ihmisen yhteisö, jolla ei ole hallitusta tai muuta muodollista hallintoa. Retkikerho on portti Luonnonsuojeluliiton jäsenyyteen ja toimijaksi ryhtymiseen. Retkikerho on tarkkailupaikka, jossa voi 'turvallisen matkan päästä' tutustua luonnonharrastajiin ja -suojelijoihin ennen päätöstä liittyä Luonnonsuojeluliiton jäseneksi.

Järjestetään luontoharrastuksia esitteleviä ja erilaisiin luontoharrastuksiin liittyviä ja syvemminkin perehdyttäviä tapahtumia, kuten retkiä, kurseja, oppitunteja, teemapäiviä, kerhoja ym. Tapahtumat voivat olla yleisölle avoimia tai tarjottuja tietyille kohderyhmälle kuten koululuokalle ja niiden tavoitteena on luontoharrastusten edistäminen. Pyritään ottamaan huomioon monipuolisesti erilaiset elinympäristöt ja niiden asukit: niin metsät, suot, vesistöt kuin eri lajiryhmätkin. Rantakaupunkina pyritään huomioimaan erityisesti Itämeren suojelu, kuten myöskin muiden vesistöjen suojelu erilaisilla tapahtumilla, retkillä ja tietoiskuilla.

Seuraavat retkitapahtumat toteutetaan varmasti:

Pihabongaus tammikuun lopussa

Hanhiretki huhtikuussa bussilla Limingan ja Tyrnävän lintupaikoille

Luonnonkukkien päivä kesäkuussa, kasviretki

Suomen luonnonpäivä elokuussa

Joutsenretki Hailuotoon lokakuussa bussilla

Jatkamme luonnonhoitotöitä Puomitien niityllä Hietasaarella ja jättipalsamin kitkentää eri puolella Oulua, esimerkiksi Koskelassa, Pateniemessä ja Myllyojalla. Osallistumme myös luonnonsuojelupiirin talkookohteiden hoitoon Pyhäjoella, Kiimingin Haaraojalla ja Muhoksen Sarviselänkankaalla. Eri puolilla kaupunkia, kuten puistoissa, retkeilyalueilla ja rannoilla, järjestetään myös roskienkeräystalkoita.

Kaupunkiluonnon suojelu

Hietasaaren, Oulujokisuiston ja muiden arvokkaiden kulttuuriluontoympäristöjen säilymiseen pyritään vaikuttamaan. Keinoina ovat mm. kulttuurikävelyiden järjestäminen, päättäjiä kouluttaminen ja keskustelut. Hietasaarta koskevista kahdesta asemakaavamuutoksesta on haettu valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Kaavat ovat tärkeitä ennakkotapauksia, kuinka kaupungin keskeisiä viheralueita huomioidaan kaavoituksessa. Mikäli kaavat menevät lopulta läpi, muuttuu saaren luonne pysyvästi. Tähän asti luonnonläheinen ja hiljainen alue muuttuisi rakentamisen myötä osaksi tehokäytössä olevaa kaupunkirakennetta, joka varsinkin kesäaikaan olisi vilkas ja meluisa ympäristö. Hietasaarta puolustetaan yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Tuiranpuiston luonto- ja kulttuuriarvojen säilyttämiseksi tehdään työtä. Puiston itäreunan rakennuksille ollaan miettimässä uutta käyttöä ja lisärakentamista. Vaarana on, että arvokasta puistometsää kaadetaan. Myös alueen keskellä olevien vielä kunnostamatta olevien rakennusten kohtalo on epäselvä, samoin kanavan varren puusepänverstaan. Vaikutetaan kaavoitustyöhön ja kerrotaan oululaisille puiston arvoista esimerkiksi yleisötilaisuuksien ja retkien avulla. Järjestetään Tuiranpuistoon kasviretki ja Puun päivän retki. Tehdään yhteistyötä muiden tahojen, kuten Tuiran suuralueen yhteistyöryhmän kanssa.

Vaikuttamistyö

Pyritään monia eri vaikutuskanavia hyödyntäen vaikuttamaan Oulun kaupungin ympäristövaikutuksiltaan merkittäviin päätöksiin ja toimenpiteisiin, jotta Oulun ja oululaisten ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle aiheuttamia haittoja onnistutaan pienentämään aiempaa kehityskulkua tehokkaammin. Tärkeitä vaikuttamisen kohteita ovat mm. hankintapolitiikka, liikennetarkat, energiahuolto, rakentamisen ohjaus ja maankäyttö.

Seurataan aktiivisesti kaavoitushankkeita ja -suunnitelmia. Pyritään pääsemään mukaan suunnitteluun jo hankkeiden varhaisessa vaiheessa. Tämä olisi tärkeää, jotta luontoalueita saataisiin säästettyä myös kaavoituspaineissa ja että ympäristönäkökulma huomioitaisiin paremmin hankkeissa. Pyritään löytämään lisää henkilöitä, jotka seuraisivat vireillä olevia kaavoja ja suunnittelua lisäämällä omaa osaamistamme kaavoitus-, maankäyttö- ja suunnitteluasioissa. Jatketaan syksyllä 2018 aloitettua pienimuotoista koulutusta, jossa opiskellaan kaavakommentoinnin perusteita esimerkiksi muutamien esimerkkitapausten kautta. Aluepäällikkö Merja Ylönen oli pitämässä paikallistoimijoille tällaista syksyllä 2018, mutta myös muita luennoijia voisi olla, esim. Luonnonsuojeluliitosta tai Oulun kaupungilta.

Ennen eduskuntavaaleja tuodaan esiin Suomen luonnonsuojeluliiton eduskuntavaalitavoitteita kertomalla ilmastopolitiikasta ja muista meille tärkeistä vaaliteemoista Oulun alueen ehdokkaille ja nostamalla aiheita esiin vaalituloksissa. Tuodaan Suomen luonnon kannalta tärkeitä vaaliteemoja esiin vastaavalla tavalla myös euro- ja maakuntavaaleissa.

Tehdään vaikuttavaa ympäristökasvatustyötä niin lasten, nuorten kuin aikuisten parissa olemalla luonnossa, lisäämällä tietoa luonnosta ja toimimalla luonnon puolesta. Pyritään järjestämään esimerkiksi lapsille luontokerhoja, nuorille ja aikuisille teemailtoja tai luentoja sopivista aiheista, kuten ilmastonmuutoksen tuomasta ilmastoahdistuksesta ja keinoista selvittää siitä. Pyydetään myös vierailevia luennoitsijoita tai asiantuntijoita mukaan.

Mielenosoitukset ja suora toiminta

Silloin tällöin voidaan järjestää mielenosoituksia tärkeimmistä ajankohtaisista asioista, esimerkiksi paikallisen ilmastomarssin järjestäminen olisi nyt ajankohtaista.

Niin sanottu suora toiminta ei kuulu yhdistyksen pääasiallisiin vaikuttamiskeinoihin, mutta joskus sen käyttämistä voi kuitenkin olla syytä harkita. Tällainen tilanne voi tulla esimerkiksi silloin, kun on hyvin kriittinen vaihe menossa jonkin arvokkaan luontokohteen suhteen, kuten hakkuut alkamassa vanhassa metsässä, jonka säästäminen olisi ehdottoman tärkeää. Tällöin voidaan kartoittaa mahdollisen suoran toiminnan muotoa ja halukkaita siihen, ja myös esimerkiksi yhteistyötä toisen järjestön tai muiden tahojen kanssa. Joskus aloitetaan myös laittomia metsähakkuuta, jolloin suora toiminta on sitäkin perustellumpaa.

Toiminnan organisoiminen

Organisoidaan toimintaa paremmin, jotta tekeminen olisi selkeämpää, tehokkaampaa ja mukavampaa. Mahdollisuuksien mukaan vastuutetaan suojelutyön eri osa-alueet esimerkiksi pareittain. Vastuualueen parilla on päävastuu siitä, että asialle tehdään jotakin, jos se nähdään tärkeänä, ja resurssit riittävät siihen. Vastuuhenkilöillä voi olla myös useampi osa-alue hoidettavanaan. Jokainen on kuitenkin aina tervetullut olemaan mukana muidenkin osa-alueiden töissä. Tällaisia osa-alueita voivat olla esimerkiksi kaavoitukset, kampanjointi, yleisötapahtumat, luonnonhoito, kestävä kehitys, ympäristökasvatus, jäsenhuolto ja viestintä.

Myös yhdistyksen sisäistä viestintää pyritään kehittämään aloittamalla säännöllinen uutiskirje, jossa jäsenille kerrotaan aiemmista ja tulevista tapahtumista sekä mahdollisuuksista osallistua toimintaan. Tehostetaan myös yhteydenpitoa jäseniin ja pyritään parantamaan uusien jäsenien mukaan saamista.

Jatketaan ja tehostetaan myös yhteistyötä muiden tahojen kanssa, esimerkkeinä Luonto-Liitto, Kestävän kehityksen keskus sekä Luonnonsuojeluliiton naapuriyhdistykset. Saamme enemmän vaikuttavuutta, kun toimimme yhdessä.